

УДК 159.9

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО МИСЛЕННЯ ПРОКУРОРА

FORMATION OF PROFESSIONAL THINKING OF PROSECUTOR

Личана С.В.,
магістрант
Національної академії прокуратури України

Стаття присвячена дослідженню формування професійного мислення майбутніх прокурорів під час підготовки в Національній академії прокуратури України. На основі проведених психологічних методик зроблений висновок про домінуючий тип мислення та спрямованості особистості майбутніх прокурорів. За допомогою проведеної корекційної програми вдалося підвищити рівень розвитку домінуючого типу мислення магістрантів Національної академії прокуратури України.

Ключові слова: мислення, прокурор, пізнання в прокурорській діяльності, психологічний експеримент, спрямованість особистості.

Статья посвящена исследованию формирования профессионального мышления будущих прокуроров во время подготовки в Национальной академии прокуратуры Украины. На основе проведенных психологических методик сделан вывод о доминирующем типе мышления и направленности личности будущих прокуроров. При помощи проведенной коррекционной программы удалось повысить уровень развития доминирующего типа мышления магистрантов Национальной академии прокуратуры Украины.

Ключевые слова: мышление, прокурор, познание в прокурорской деятельности, психологический эксперимент, направленность личности.

The article investigates the formation of professional thinking of the future public prosecutors during the study in the National Academy of Prosecution of Ukraine. On the basis of conducted psychological techniques the conclusion was made about the future orientation of the individual prosecutors. With the help of correctional program the level of development of the dominant mindset of graduates of the National Academy of Prosecution of Ukraine was increased.

Key words: thinking, prosecutor, prosecutor's knowledge activities, psychological experiments, aimed of person.

Актуальність теми. Мислення має важливе значення в професійній діяльності прокурорів, оскільки така діяльність передбачає перш за все швидкість реакції на ситуації, що відбуваються під час здійснення діяльності, що безпосередньо спрямована на оволодіння професійними навичками. Необхідною є також активність пізнавальних процесів, здатність миттєво реагувати та вирішувати складні професійні завдання.

Вагомим фактором розвитку професійного мислення майбутніх прокурорів під час підготовки в Національній академії прокуратури України є тісний зв'язок як із теорією, так і з практикою, оволодіння не лише теоретичними знаннями, а й здатністю моделювати на практиці ситуації, що можуть виникнути безпосередньо під час здійснення прокурорської діяльності. Саме мислення і забезпечує віднайдення прокурором способів та шляхів вирішення складних юридичних ситуацій, що виникнуть під час виконання ним своїх професійних обов'язків у відповідності із вимогами законів України та відомчих нормативно-правових актів.

Дослідження мислення майбутніх прокурорів є актуальним також з причини його конструктивності та врахування під час виконання своїх обов'язків всіх деталей, всіх варіантів можливого розв'язання юридичних ситуацій.

Розвиток професійного мислення майбутніх фахівців прокурорської діяльності досліджували А.С. Борисюк, І.В. Бригдалов, В.В. Кошинець, М.В. Кроз, О.М. Литвак, В.В. Молодик, Л.Л. Радухівська, Н.О. Рибалка, П.В. Шумський, Д.К. Щербакова т. ін.

Метою статті є дослідження розвитку мислення у майбутніх прокурорів, зокрема, визначення провідного типу мислення, переважного типу спрямованості особистості та їх взаємозв'язок із успішністю студентів-майбутніх прокурорів.

В ході наукового дослідження перед нами було поставлено таке завдання: розвиток домінуючого типу мислення майбутніх прокурорів буде проходити ефективно за дотримання наступних умов: створення емоційно сприятливої атмосфери; проведення тренінгових занять (зокрема, ділових ігор) як фактору розвитку відповідного типу мислення майбутніх прокурорів; проведення корекційної роботи з усунення можливих недоліків переважного типу мислення студентів – майбутніх працівників прокуратури.

Виклад основного матеріалу. Мислення людини є опосередкованим і узагальненим відображенням предметів і явищ навколишньої дійсності в їхніх істотних властивостях, зв'язках і відношеннях.

Правильне розуміння мислення, його специфічних особливостей дало можливість значною мірою з'ясувати і його життєву роль, його складні взаємозв'язки з практичними діями людини. Мислення не є просто реакцією на нову ситуацію. Воно являє собою такий аналіз і синтез цієї ситуації, який дає змогу зрозуміти її походження і тенденції можливого розвитку, вийти тим самим за межі безпосередньо даного, перейти від простої реакції до розумової дії, опосередкованої розкриттям істотних зв'язків і відношень речей, і завдяки цьому досягти потрібного успіху. Необхідне для практики людини її мислення практикою перевіряється і на її основі розвивається [1, с. 168].

Професійна діяльність прокурора висуває певні вимоги до його психічних процесів, зокрема, і мислення. При цьому особливості прокурорської діяльності часто вимагають від працівника мобільності, швидкості й гнучкості мислення, здатності конструктивно мислити і приймати рішення у незвичних, екстремальних умовах без сторонньої допомоги, осмислено діяти і вирішувати завдання за мінімальний проміжок часу. Прокурор повинен оцінювати явища із врахуванням усіх деталей, прораховувати найближчі й віддалені, прямі та побічні результати [2, с. 5–6].

На думку В.В. Молодик, під професійним мисленням прокурора, що здійснює нагляд у досудовому кри-

мінальному провадженні, слід розуміти особливий вид його внутрішньої психічної діяльності, що виявляється у нормативно врегульованому стилі і типі його поведінки, спрямованої на вирішення конкретних завдань наглядової діяльності у кримінальному провадженні, які визначають сутність пізнання як цілеспрямований творчий процес, заснований на виборі одного з багатьох шляхів активного відображення дійсності, досягнення тотожності елементів і процесів, прихованих за їх зовнішньою відмінністю, інтерпретації та осмислення причинно-наслідкових зв'язків досліджуваних явищ та відтворення у свідомості прокурора обставин вчиненого кримінального правопорушення з метою визначення напрямків й характеру слідчої діяльності у ході розслідування кримінального правопорушення [3, с. 103].

Мислення майбутнього прокурора має причинно-наслідковий характер, оскільки головною складовою його розумової діяльності є встановлення причинних зв'язків та наслідків. Такі особливості мислення прокурора передбачають наявність у нього певних якостей, зокрема:

- глибина – вміння якнайглибше проникати у бачене, у суть фактів, зрозуміти зміст того, що трапилось, передбачити найближчі та віддалені, прямі та побічні результати явищ і дій;

- широта – вміння охоплювати широке коло питань і фактів, застосовуючи знання з різних галузей наук та практики;

- мобільність – здібності до продуктивного мислення, мобілізації та використання знань у складних та звичайних умовах;

- швидкість – вміння якнайшвидше розв'язувати завдання, швидко оцінювати обстановку і вживати необхідних заходів;

- самостійність – вміння ставити мету і завдання, а також шляхи їх реалізації без сторонньої допомоги;

- цілеспрямованість – вольова спрямованість мислення на розв'язання певного завдання, здібність тривалий час тримати його у свідомості;

- критичність – вміння осмислювати повідомлення, факти, пропозиції, включаючи помилки та перекручування, розкривати причини їх виникнення;

- гнучкість – вміння розглядати явища з різних точок зору, встановлювати їх залежність і зв'язки; перебудовувати власну діяльність і змінювати прийняті рішення відповідно до нової ситуації [4, с. 37–38].

На нашу думку, основу пізнавальної діяльності працівника органів прокуратури становить робота з інформацією: встановлення її джерел, збір, систематизація, аналіз, узагальнення, а на цій основі – формулювання висновків відповідно до поставлених завдань.

Результатами процесів пізнання у праці прокурора можуть виступати:

- планування професійної діяльності (як в цілому, так і за її окремих напрямках);

- прогнозування (як результатів власної професійної діяльності або праці колективу підлеглих, так і тенденцій розвитку соціальних процесів, наприклад, стану злочинності на піднаглядній території);

- прийняття конкретних рішень, пов'язаних як з власною діяльністю (наприклад, за результатами аналізу матеріалів перевірки виконання законів), так і з діяльністю всього колективу (управлінські рішення);

- дії по реалізації прийнятих рішень. Особливості пізнавальних процесів у праці прокурора пов'язані з такими характеристиками інформаційних процесів, як: неповнота, уривчастість, суперечливість інформації, яку необхідно отримати і проаналізувати, часто в стислі терміни (тобто в емоційно напруженій ситуації дефіциту часу); невисока надійність ряду джерел інформації, що вимагає її повторної перевірки різними способами [5, с. 32–33].

Характерною особливістю пізнання в прокурорській діяльності є досить високий ступінь невизначеності первісного мисленнєвого завдання. Мета пізнання має властивість постійно конкретизуватися, доповнюватися, змінюватися. Це має наслідком специфічне використання в пізнавальній діяльності мисленнєвих моделей. Чим активніше відбувається взаємодія з об'єктом, тим продуктивнішим є процес мислення.

У зв'язку з цим необхідно підкреслити, що одним із способів активізації мисленнєвого процесу майбутніх прокурорів є збільшення обсягу спілкування із сукупністю об'єктів, щодо яких відбувається мисленнєвий процес.

Специфічною рисою пізнання прокурорської діяльності є спрямованість на події (факти, явища) минулого, теперішнього й майбутнього часу. Якби в ній пізнавалися тільки події минулого, не можна було б досягати багатьох цілей: викривати тривалі у часі злочини, здійснювати профілактичні функції, впливати на причини і умови, що сприяють вчиненню злочинів. У цьому багатоплановому процесі пізнання є певна закономірність: передусім у процесі збору фактичних обставин створюється мисленнєва модель теперішнього, яка постійно змінюється та доповнюється під впливом встановлення нових фактів, логічного пошуку нових зв'язків між ними; через факти теперішнього пізнавальна діяльність розповсюджується на явища і події минулого, а вже на основі пізнання теперішнього і минулого здійснюється прогнозування майбутнього. Побудована модель немов пропускає через себе всю інформацію, що надходить до суб'єкта. Відбір необхідної інформації для доповнення моделі відбувається як свідомо, так і підсвідомо, коли особистість навіть не концентрується на цих процесах [6, с. 38].

Вважаємо за необхідне підкреслити, що особливістю професійного мислення майбутнього прокурора є також великий обсяг інформації, яку необхідно засвоїти. У зв'язку з цим у мисленнєвій діяльності присутня невизначеність щодо способів побудови мисленнєвих моделей із встановлення подій, фактів та їх взаємозв'язків. Це і спричиняє необхідність застосування великої кількості елементів при здійсненні мисленнєвої діяльності.

Головною ознакою вже сформованого мислення майбутніх прокурорів є його спрямованість на вирішення професійних проблем, віднайдення способів їхнього розв'язку, тобто його продуктивність.

Для вирішення завдання, поставленого для визначення умов розвитку домінуючого типу мислення майбутніх прокурорів, був проведений психологічний експеримент. У психологічному експерименті брали участь магістранти Національної академії прокуратури України, а саме Інституту підготовки кадрів – загалом 25 осіб: 12 магістрантів та 13 магістранток.

Психологічний експеримент складався з трьох етапів:

– 1-й етап – констатувальний. На цьому етапі була проведена первинна діагностика рівня розвитку мислення у всіх 25 студентів НАПУ;

– 2-й етап – формувальний. Після проведення первинної діагностики було виділено 10 осіб, які потребували проведення корекційної допомоги. Із цих 10 студентів були сформовані дві групи, по п'ять студентів в кожній. Одна група є експериментальною, а друга – контрольною. На цьому етапі була проведена корекційна програма із розрахунку восьми корекційних занять;

– 3-й етап – контрольний. На цьому етапі була здійснена повторна діагностика визначення домінуючого типу мислення та визначення направленості особистості майбутніх прокурорів в експериментальній і контрольній групах, проведено аналіз отриманих результатів.

Завдання констатуючого етапу (1-го етапу) психологічного експерименту полягало у визначенні типу мислення майбутніх прокурорів.

Для визначення рівня розвитку професійного мислення майбутніх прокурорів використовувалися такі методи-

ки: методика «Тип мислення» Г.В. Резапкіної [7], методика «Визначення спрямованості особистості» В. Басса [8].

За кожною із цих методик визначався домінуючий тип – відповідно мислення, та тип спрямованості особистості.

В результаті проведеної роботи на констатувальному етапі психологічного експерименту за першою методикою було встановлено, що 12% респондентів мають такі типи мислення, як предметно-дійовий та наочно-образний. 16% студентів мають такі домінуючі типи мислення, як абстрактно-символічний та словесно-логічний.

Найбільшу частку складають у відсотковому співвідношенні студенти, у яких переважає творчий (креативний) тип мислення (44%).

Таким чином, в результаті проведеної нами методики «Тип мислення» Г.В. Резапкіної ми визначили, що у майбутніх прокурорів превалює креативний (творчий) тип мислення. Це означає, що у них спостерігається яскраво виражена здатність мислити творчо, знаходити нестандартні вирішення ситуаційних задач, що виникають в процесі опанування ними спеціалізованих юридичних дисциплін.

За результатами проведення другої методики – «Визначення спрямованості особистості» В. Басса – було отримано такі показники: 32% студентів мають спрямованість на себе, 20% респондентів – на спілкування. Найбільшу частку у відсотковому співвідношенні складають студенти, у яких переважає спрямованість на справу (48%).

Отже, в результаті проведеної нами діагностики за допомогою методики «Визначення спрямованості особистості» В. Басса можна зробити висновок, що у магістрантів Національної академії прокуратури України відзначається спрямованість особистості на справу. Це означає, що магістранти виявляють зацікавленість у вирішенні ділових проблем, виконанні роботи якнайкраще. У них відмічається орієнтація на ділову співпрацю, здатність відстоювати в інтересах справи власну думку, яка корисна для досягнення спільної мети. Тобто ми експериментально визначили, що у майбутніх прокурорів переважає креативний тип мислення та спрямованість особистості на справу.

На формувальному етапі психологічного експерименту (2-й етап) після проведення первинної діагностики було виділено 10 магістрантів, які потребують корекційної допомоги. З них було сформовано дві групи: експериментальна і контрольна – по п'ять магістрантів в кожній.

Встановлено, що в експериментальній групі на констатувальному етапі переважним є словесно-логічний тип мислення. Це означає, що у магістрантів спостерігається яскраво виражене переважання вербального інтелекту.

В контрольній групі на констатувальному етапі переважаючими є абстрактно-символічний та наочно-образний типи мислення. Це означає, що вони можуть засвоювати інформацію за допомогою математичних кодів, формул і операцій, а також уявляти і моделювати різні ситуації.

Оскільки наше дослідження пов'язано із розвитком домінуючого типу мислення майбутніх прокурорів, тепер проаналізуємо розвиток безпосередньо творчого (креативного) мислення.

Для аналітичної обробки результатів дослідження та отримання кількісних показників нами були виділені три рівня розвитку творчого мислення у майбутніх прокурорів:

Низький рівень (1 бал): у магістранта спостерігається низький рівень мислити творчо, знаходити нестандартні рішення задач.

Середній рівень (2–3 бали): у магістранта виникають незначні труднощі при потраплянні в нестандартні ситуації.

Високий рівень (4 бали): магістрант здатний мислити творчо, знаходити нестандартні рішення задач. В нього не виникає ніяких труднощів при виникненні певного роду ситуацій. Окрім того, він може запропонувати не один варіант сюжету, нові способи використання відомих предметів і об'єктів.

Було встановлено такі показники творчого типу мислення майбутніх прокурорів на констатувальному етапі в експериментальній групі: один студент має низький рівень розвитку творчого мислення, три магістранти – середній та один магістрант – високий.

Показники рівня розвитку творчого мислення у магістрантів, що складають контрольну групу, приблизно схожі з аналогічними показниками експериментальної групи, а саме: один студент має низький рівень розвитку творчого мислення, два магістранти – середній та два магістранти – високий.

За допомогою U-критерію Манна-Уїтні можна обґрунтувати вибір контрольної групи для психологічного експерименту [10, с. 60–62].

Нехай середньоарифметичне показників розвитку творчості у групі, яку ми обрали для експерименту, дорівнює 2.4 (х експ.=2.4). А у групі, яку ми хочемо обрати як контрольну, – 2.8 (х контр.=2.8). При цьому кількість магістрантів в експериментальній групі – 5 (пексп.=5), в контрольній – 5 (пконтр.=5).

Якщо виходити з середніх показників, то можна припустити, що в обох групах ступінь розвитку творчого мислення приблизно однаковий. Для того щоб перевірити це припущення, висунемо дві гіпотези:

1. H_0 – відмінності між х експ. та х контр. випадкові (або їх взагалі не існує). Отже, наші групи подібні, і ми можемо взяти вибрану групу як контрольну.

2. H_1 – відмінності між х експ. та х контр. достовірні, значимі. Вони можуть бути викликані великим розмахом значень індивідуальних показників.

Процедура перевірки висунутих гіпотез така:

1) Дані обох груп слід об'єднати в таблиці, розташавши їх в порядку зменшення показників. Дані експериментальної групи позначаються літерою E, а дані контрольної групи – K.

2) Кожному значенню отриманого ряду присвоюємо ранг (порядковий номер).

3) Знаходимо суму рангів (R) окремо для експериментальної і контрольної груп. $R_{експ}=26$. $R_{контр}=29$.

4) Обчислюємо значення U-критерію: $U=14$.

5) За таблицею граничних значень U-критерію визначити критичне значення критерію для n_1 та n_2 для обраного рівня статистичної значущості.

Якщо отримане значення $U_{емп}$ менше табличного або дорівнює йому, це означає наявність істотної розбіжності між рівнем ознаки у розглянутих вибірках. Якщо ж отримане значення $U_{емп}$ більше табличного, приймається нульова гіпотеза – робиться висновок, що розбіжностей не виявлено. При цьому вірогідність розходжень тим вища, чим менше значення $U_{емп}$.

Шукаємо критичне значення у таблиці. Число на перетині розміру найбільшої і найменшої з наших вибірок є критичним значенням коефіцієнта Манна-Уїтні. У нашому випадку розмір вибірок однаковий – 5. Критичне значення $U_{крит} = 4$ за $p \leq 0,05$, $U_{крит} = 1$ за $p \leq 0,01$.

Якщо $U > U_{min}$ або $U < U_{max}$, то приймається гіпотеза H_0 .

Якщо $U < U_{min}$ або $U > U_{max}$, то приймається гіпотеза H_1 .

У нашому випадку $1 < 14 < 4$, тому приймається гіпотеза H_0 .

Отримане емпіричне значення $U_{емп} = 14$ є більшим за критичне, тобто статистично значущих розбіжностей не виявлено.

Отже, відмінності між нашими групами незначні, тому вибрану групу можна взяти як контрольну.

На формуальному етапі психологічного експерименту в експериментальній групі була проведена корекційна програма із розрахунку восьми корекційних занять, спрямована на виправлення недостатнього рівня розвитку творчого мислення майбутніх прокурорів з метою більш

продуктивного його розвитку. Програма складається з трьох блоків: підготовчого, корекційно-розвивального (основного) та заключного.

Підготовчий блок складається з двох етапів: I – встановлення контакту та II – діагностичного. На етапі встановлення контакту відбувається знайомство, налагодження емоційного та психологічного контакту, заохочення магістрантів до співпраці. Діагностичний етап включає в себе проведення первинного та вторинного психологічних обстежень з метою визначення рівня психологічного розвитку магістранта та виділення наявних труднощів (первинна), відслідковування змін в розвитку за результатами корегуючих занять (вторинна).

В діагностичному блоці для визначення кількості магістрантів із різним рівнем розвитку творчого мислення в експериментальній та контрольній групах використовувалась методика «Тип мислення» Г.В. Резапкіної.

В експериментальній було виявлено одного магістранта з низьким рівнем розвитку креативності, трьох магістрантів із середнім та одного із високим рівнем креативності. В контрольній групі було виявлено одного магістранта з низьким рівнем розвитку креативності, трьох магістрантів із середнім та двох – із високим рівнем креативності.

У корекційно-розвивальний блок, який є основним, входить комплекс вправ корекційно-розвивального характеру, підібраних відповідно до мети заняття.

І останній, заключний блок включає в себе вторинну діагностику та підбиття підсумків.

Після проведення корекційної програми виникла необхідність підбити підсумки шляхом проведення вторинної діагностики рівня розвитку креативності у магістрантів експериментальної групи.

На контрольному (3-му) етапі в експериментальній групі було отримано такі показники творчого типу мислення майбутніх прокурорів: три магістранти – середній та два магістранти – високий. Магістрантів із низьким рівнем розвитку творчого мислення не було виявлено.

На контрольному етапі в контрольній групі було отримано такі показники творчого типу мислення майбутніх прокурорів: два магістранти – середній та три магістранти – високий. Магістрантів із низьким рівнем розвитку творчого мислення не було виявлено.

Порівняння даних констатувального етапу з даними, отриманими на контрольному етапі, показує, що кількість магістрантів, які мають низький рівень креативності, зменшилась на 20% і виявилась взагалі відсутньою, що є позитивним моментом; на 20% зменшилась кількість магістрантів із середнім рівнем розвитку творчого мислення. За рахунок зменшення кількості низького і середнього рівнів розвитку креативності збільшилась кількість магістрантів, що показали високий рівень розвитку творчості (на 40%). Це доводить, що вправи, що склали зміст проведених корекційних занять на формуальному етапі психологічного експерименту, були обрані правильно і виявилися ефективними для підвищення рівня розвитку творчого мислення майбутніх працівників органів прокуратури.

Проведене порівняння показників дозволило нам побачити зміни рівня розвитку творчого мислення контрольної групи на контрольному етапі: зменшення на 20% магістрантів з низьким рівнем творчого мислення та 20% зростання кількості магістрантів, що показали високий рівень розвитку креативності у психологічному експерименті. Зазначене підтверджує здогадки, що без проведення корекційної програми досягнення суттєвої зміни у розвитку творчого мислення досить складно.

Для підвищення ефективності отриманих результатів на формуальному етапі психологічного експерименту в рамках дисципліни «Підтримання державного обвинувачення» була проведена ділова гра на тему: «Повноважен-

ня прокурора із зміни обвинувачення під час судового розгляду кримінального провадження» із застосуванням відеозапису, що дозволила змодельовати вирішення питань в нестандартних ситуаціях, оскільки в залі судового засідання передбачити наперед підсумок вирішення цих ситуацій досить складно. Проведена ділова гра дозволила відпрацювати вміння реагувати на досить неочікувані висловлювання сторони захисту та обвинуваченого, зауваження судді, котрі неможливо повною мірою заздалегідь передбачити.

Після проведення експерименту для закріплення отриманого результату також виникає потреба порівняти середні показники розвитку творчості в експериментальній та контрольній групах.

Можна знову скористатися U-критерієм Манна-Уїтні. Після експерименту рівень творчості в експериментальній групі зріс до 3.4 (х експ. = 3.4), а в контрольній – до 3.2 (х контр. = 3.2). Якщо виходити з середніх показників, то можна припустити, що рівень розвитку творчого мислення в експериментальній групі зріс не випадково, а завдяки психологічному експерименту, зокрема, в результаті проведення корекційної програми. Для того щоб перевірити це припущення, висунемо дві гіпотези:

1. H_0 – відмінності між х експ. та х контр. достовірні, значимі. Отже, рівень розвитку творчого мислення в експериментальній групі зріс завдяки психологічному експерименту.

2. H_1 – відмінності між х експ. та х контр. випадкові. Отже, психологічний експеримент не вдав.

Якщо $U > U_{min}$ або $U < U_{max}$, то приймається гіпотеза H_0 .

Якщо $U < U_{min}$ або $U > U_{max}$, то приймається гіпотеза H_1 .

У нашому випадку $1 < 12 < 4$, тому приймається гіпотеза H_0 .

Отримане емпіричне значення $U_{emp} = 12$ є більшим за критичне.

Отже, відмінності між х експ. та х контр. достовірні, значимі. Тобто рівень розвитку творчого мислення в експериментальній групі зріс завдяки психологічному експерименту.

Контрольний етап психологічного експерименту дозволив прийти до висновку про те, що за допомогою проведення корекційної програми нам вдалося підвищити рівень розвитку креативного мислення.

Висновки. Проведене експериментально-психологічне дослідження в повній мірі підтвердило поставлене на початку дослідження завдання і дозволило зробити наступні висновки.

Мислення майбутнього прокурора має причинно-наслідковий характер, оскільки головним змістом його розумової діяльності є встановлення причинних зв'язків та наслідків. Найсуттєвіша ознака сформованого мислення майбутніх прокурорів – його спрямованість на розв'язання професійних проблем, тобто його продуктивність. Професійне становлення особистості майбутніх прокурорів проявляється в динаміці її компонентів: мотивів вибору професії, системи уявлень про обрану професію, мотивів навчання та зумовлена курсом навчання та специфікою зазначеної спеціальності.

В результаті експериментального дослідження було встановлено, що у майбутніх прокурорів домінуючим типом мислення є творчий, переважаючою спрямованістю є спрямованість на справу.

Проведена корекційна програма дозволила підвищити рівень розвитку творчого мислення магістрантів Національної академії прокуратури України насамперед за рахунок правильно підібраних психокорекційних вправ, спрямованих на загальний розвиток творчого мислення, подолання бар'єрів на шляху до творчої самореалізації, креативне вирішення проблем та вироблення вміння постановки і реалізації цілей, розвиток творчості в побутових ситуаціях, виокремлення творчості як стилю життя і, як наслідок, розвиток вміння до рефлексії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Костюк Г.С. Проблеми психології мислення. Загальна психологія. Хрестоматія : [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / Г.С. Костюк ; упор.: [О.В. Скрипченко, Л.В. Долинська, З.В. Огороднічук та ін.]. – К. : Каравела, 2007. – С. 168–194
2. Литвак О., Шумський П. Реформування морально-етичних вимог до прокурора / О. Литвак, П. Шумський // Вісник Національної академії прокуратури України. – 2013. – № 1. – С. 5–10.
3. Молодик В.В. Юридична герменевтика як особливий метод пізнання професійного мислення прокурора у кримінальному провадженні / В.В. Молодик // Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України : зб. наук. праць. ; Інститут законодавства Верховної Ради України. – 2014. – № 5. – С. 98–104.
4. Бризгалов І.В. Юридична деонтологія: Короткий курс лекцій / І.В. Бризгалов ; 3-тє вид., стереотип. – К. : МАУП, 2003. – 48 с.
5. Кроз М.В. Психология прокурорской деятельности : [пособие для прокуроров] / М.В. Кроз // Акад. Ген. прокуратуры Рос. Федерации. – М., 2009. – 70 с.
6. Юридична психологія: Курс лекцій / Уклад. [В.В. Кошинець, Л.Л. Радухівська, Н.О. Рибалка]. – К. : Національна академія прокуратури України, 2014. – 232 с.
7. Методика «Тип мышления» Г.В. Резапкиной. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://psylab.info/>.
8. Методика «Определение направленности личности» В. Басса. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://testoteka.narod.ru/lichn/1/02.html>.
9. Балин В.Д., Гайда В.К., Гербачевский В.К. и др. Практикум по общей, экспериментальной и прикладной психологии / [В.Д. Балин, В.К. Гайда, В.К. Гербачевский и др.]; под общ. ред. А.А. Крылова, С.А. Маничева ; 2-е изд., доп. и перераб. – СПб. : Питер, 2003. – 560 с.
10. Музика О.Л. Курсові роботи з психології : [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / О.Л. Музика ; 2-ге вид., перероб. і доп. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2007. – 104 с.